

15. Sprawy z zakresu ochrony danych osobowych

Rozstrzygając sprawy z zakresu ochrony danych osobowych, Sąd wielokrotnie w uzasadnieniach wyroków wskazywał na podstawowe zasady interpretacyjne, charakterystyczne dla materii uregulowanej ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.).

Przykładowo w uzasadnieniach wyroków z dnia 22 marca 2007 r. o **sygn. akt II SA/Wa 1933/06** (wyrok nieprawomocny) i z dnia 5 czerwca 2007 r. o **sygn. akt II SA/Wa 8/07** (wyrok prawomocny) Sąd, odnosząc się do celów i zasad ustawy o ochronie danych osobowych, stwierdził, że zadaniem tej ustawy nie jest jedynie stanie na straży interesów tych, których przetwarzane dane osobowe dotyczą. Naczelną zasadą ustawy nie jest zakaz przetwarzania danych osobowych, lecz przestrzeganie zakresu i trybu ich przetwarzania. Omawiana ustawa w art. 1 wskazuje, że dane osobowe mogą być przetwarzane, jeżeli służy to dobru publicznemu, dobru osoby, której dane dotyczą lub dobru osób trzecich. Ochrona danych osobowych na podstawie przepisów ustawy nie powinna być absolutyzowana i oderwana od przepisów służących ochronie innych wartości.

Analizując sprawy z zakresu ochrony danych osobowych, nie sposób nie zwrócić uwagi na istotną dla problemów interpretacyjnych treść art. 5 ustawy, regulującego kwestię zbiegu przepisów tej ustawy z innymi powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przewidującymi często dalej idącą ochronę danych osobowych. Zagadnienie to występuje w większości analizowanych spraw, zwłaszcza w kontekście legalizacji przetwarzania danych osobowych, gdy jest to niezbędne dla realizowania uprawnień lub spełnienia obowiązku, o którym mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 tej ustawy.

Z uwagi na znaczną liczbę spraw dotyczących problematyki ochrony danych sensytywnych (wrażliwych), objętych przewidzianą w art. 27 ustawy wzmoczoną ochroną i związkiem tych spraw z konstytucyjnymi wolnościami i prawami osobistymi, znaczenie wyroków zapadłych w niniejszych sprawach jest szczególnie istotne.

Dlatego zasada wagi słusznych interesów stron postępowania administracyjnego jest istotna przy rozpoznawaniu spraw o ochronę danych

osobowych, czego przykładem może być uzasadnienie prawomocnego wyroku Sądu z dnia 23 kwietnia 2007 r. o **sygn. akt II SA/Wa 2287/06**.

Zdaniem Sądu, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych prawidłowo ustalił, że udostępnienie przez dyrektora szpitala danych osobowych skarżącej, nastąpiło na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie bowiem z tym przepisem przetwarzanie (w tym udostępnianie) danych osobowych jest dopuszczalne wówczas, gdy jest niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą. Samo powoływanie się przez administratora danych na usprawiedliwione cele nie przesądza jeszcze o dopuszczalności udostępnienia danych osobowych bez zgody osoby, której one dotyczą. Konieczne jest dokonanie ustaleń, czy tego rodzaju udostępnienie nie narusza prywatności osoby, której dane dotyczą czy w istocie spełnione są wszystkie przesłanki pozwalające na zastosowanie wymienionego wyżej przepisu. Sąd w pełni podzielił pogląd wyrażony przez Naczelną Sąd Administracyjny w wyroku z 6 czerwca 2005 r., sygn. akt I OPS 2/05, zgodnie z którym w takim przypadku konieczne jest dokonanie oceny, czy przetwarzanie (udostępnienie) danych osobowych jest niezbędne dla realizacji celu, a co najważniejsze, wyważenie interesów administratora danych i osoby, której dane dotyczą, przy uwzględnieniu celu ustawy o ochronie danych osobowych, którym jest ochrona prywatności, w rozumieniu art. 47 Konstytucji RP. Przy czym, pamiętać należy, wyważając interesy skarżącej, iż ich ochrona winna być adekwatna nie tylko do przepisów prawa, ale też do zakresu wytyczonego działaniem, uprawnionego do ochrony.

Sąd wyjaśnił dalej, iż Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych należycie wyważył racje i interesy zarówno skarżącej, jak i administratora danych (dyrektora szpitala) oraz dokonał właściwej oceny w tym zakresie stwierdzając, że brak zgody skarżącej na udostępnienie danych osobowych nie narusza jej praw i wolności. Nie można za takie naruszenie uznać bowiem przesłania przez dyrektora szpitala pismem z 16 maja 2005 r. do wiadomości zainteresowanym podmiotom (instytucjom) informacji z Prokuratury, iż postępowanie przygotowawcze wobec dyrektora szpitala zainicjowane przez samą skarżącą, która uprzednio poinformowała je o złożeniu zawiadomienia, zostało umorzone, a zarzuty skarżącej nie znalazły potwierdzenia. Nie sposób uznać, że prawa i wolności skarżącej mają w takim

przypadku większą wagę niż interes administratora danych (dyrektora szpitala), jego usprawiedliwionego celu, jakim była ochrona dobrego imienia szpitala. W ocenie Sądu ochrona dobrego imienia szpitala oraz skala oskarżeń skarżącej dawały podstawy do przesłania przez dyrektora szpitala zainteresowanym podmiotom informacji o umorzonym postępowaniu i w tej sytuacji było to działanie niezbędne. Największą liczbę spośród poddanych kontroli Sądu decyzji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych stanowiły decyzje dotyczące przetwarzania danych osobowych w celu dochodzenia roszczeń lub windykacji należności. W sprawach tych utrwaliła się linia orzecznicza mocno akcentująca uprawnienia osób fizycznych lub innych podmiotów do przetwarzania danych osobowych w powyższych celach. W uzasadnieniach wyroków Sąd wyrażał przy tym pogląd, że nie stanowi naruszenia zasad przetwarzania danych osobowych przetwarzanie danych osobowych dłużnika przez inny niż wierzyciel podmiot, o ile tego rodzaju przetwarzanie danych dokonywane jest w oparciu o stosowną umowę upoważniającą do prowadzenia działań windykacyjnych w imieniu wierzyciela. Tak na przykład Sąd rozpoznając skargę J. K. na decyzję Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych odmawiająca uwzględnienia wniosku dotyczącego stwierdzenia nielegalności przetwarzania przez Przedsiębiorstwo Transportu Miejskiego i Przedsiębiorstwo „Z.” oraz Przedsiębiorstwo Windykacyjne jego danych osobowych i małoletniej córki J. K. wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2007 r. o **sygn. akt II SA/Wa 2079/06** oddalił skargę (wyrok prawomocny).

W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, że zgodnie z art. 31 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie danych osobowych administrator danych może powierzyć innemu podmiotowi, w drodze umowy zawartej na piśmie, przetwarzanie danych, a podmiot ten może przetwarzać dane wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w takiej umowie.

Tym samym przetwarzanie danych skarżącego i jego córki przez podmioty działające w imieniu wierzyciela (Przedsiębiorstwa Transportu Miejskiego) odbywało się zgodnie z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych i Prawem przewozowym, skoro wyżej opisane umowy pozostawały w obrocie prawnym i ich ważność nie została zakwestionowana.

Analogiczne stanowisko Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie zajął, rozpoznając sprawę ze skargi B. F.-G. na decyzję Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, odmawiającą uwzględnienia jej wniosku dotyczącego udostępnienia

przez Spółkę „F.” jej danych osobowych Spółce „C.” wyrokiem z dnia 25 stycznia 2007r. o **sygn. akt II SA/Wa 2136/06** oddalił skargę (wyrok prawomocny).

Omówienia wymaga także orzeczenie wydane w sprawie oznaczonej **sygn. akt II SA/Wa 975/07** – wyrok z dnia 5 października 2007 r. (prawomocny), którym Sąd oddalił skargę na decyzję Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych uwzględniającą wniosek o nakazanie spółce – wydawcy dziennika udostępnienia adresów zamieszkania określonych z imienia i nazwiska dziennikarzy gazety, celem umieszczenia ich jako pozwanych w pozwie do sądu powszechnego z powodu naruszenia – przez wspomniane osoby - dóbr osobistych wskutek publikacji prasowej w dzienniku.

W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał między innymi, na istotne elementy, które powinny zostać rozważone w tego typu sprawach:

Wniosek o udostępnienie danych osobowych może złożyć dowolny podmiot (osoba fizyczna, dowolna jednostka organizacyjna, zarówno publiczna jak i prywatna). Ważne jest, aby posiadanie danych osobowych było konieczne dla osiągnięcia zamierzonych celów, a wniosek o udostępnienie danych był wiarygodny i uzasadniony. Złożenie takiego wniosku nie zobowiązuje administratora do udostępnienia danych osobowych, ponieważ musi on ocenić, czy zostały spełnione przesłanki udostępnienia danych osobowych zawarte w art. 29 powołanej ustawy. Uznaniowość administratora nie może jednak oznaczać dowolności. W przypadku bezzasadnej odmowy udostępnienia danych osobowych, stosownie do wniosku z art. 29 ust. 2 ustawy, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ma prawo – zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy – nakazać udostępnienie danych osobowych. Sąd stwierdził dodatkowo, że pogląd ten jest niekwestionowany i znalazł też swoje odbicie w doktrynie. Niewątpliwie wniosek o udostępnienie danych winien być wiarygodny i uzasadniony. A zatem, jeżeli taki wniosek jest wiarygodny i udzieleniu tych danych nie sprzeciwia się przepis art. 27, to administrator winien je udzielić.

Dla skutecznego wytoczenia powództwa niezbędne jest wniesienie pozwu, który musi spełniać warunki określone w art. 187 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego. Natomiast, w myśl art. 126 § 1 pkt 1 tej ustawy, każde pismo procesowe powinno zawierać m.in. oznaczenie sądu, do którego jest skierowane, imię i nazwisko lub nazwę stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników. Z powyższego wynika zatem, iż niezbędnym elementem pozwu o naruszenie dóbr osobistych jest oznaczenie w nim

osoby, przeciwko której żądanie określone w pozwie jest skierowane w zakresie jej adresu zamieszkania.

Z kolei, w uzasadnieniu wyroku (prawomocny) z dnia 6 lutego 2007 r. o **sygn. akt II SA/Wa 1786/06**, którym Sąd oddalił skargę, określono istotne wskazówki dla oceny przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych legalności przetwarzania danych osobowych, gdy przetwarzanie to odbywa się na podstawie umowy.

Wyjaśniając motywy rozstrzygnięcia, Sąd wskazał, że przedmiotem kontroli Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, zgodnie z art. 12 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych, jest jedynie zgodność przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych. W tym konkretnym zaś przypadku kontrola ta powinna polegać na zbadaniu, czy w wyniku zawartej umowy cywilnoprawnej (umowa dotyczyła obsługi systemu rozliczania kosztów centralnego ogrzewania za pomocą elektronicznych podzielników ciepła), przedsiębiorstwo mogło przetwarzać dane osobowe J. K., przekazane przez spółdzielnię mieszkaniową i czy odbyło się to zgodnie z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych. GIODO nie jest natomiast uprawniony do badania, czy mogło dojść do zawarcia przedmiotowej umowy, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego, czy umowa jest ważna i prawnie skuteczna, gdyż w tym przypadku organ administracji publicznej wykraczałby poza swoje ustawowo określone kompetencje. Tym bardziej organ nie mógł się wypowiadać na temat legalności samych urządzeń pomiarowych, jak i obowiązku ich instalowania w lokalach mieszkalnych. Dla Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych zawarta umowa powinna być czynnością prawną nie podlegającą jego ocenie, wywołującą skutki prawne do czasu, dopóki nie zostanie zakwestionowana w formie i trybie przewidzianym przez prawo.

Dalej w uzasadnieniu Sąd wyjaśnił, że w świetle przepisów ustawy Prawo spółdzielcze i ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, spółdzielnia mieszkaniowa, będąc administratorem danych jej członków, była uprawniona do przetwarzania danych osobowych skarżącego. Na gruncie ustawy o ochronie danych osobowych podstawę legalnego przetwarzania danych stanowił art. 23 ust. 1 pkt 2. Natomiast zgodnie z treścią przepisu art. 31 ust. 1 ustawy, administrator danych może powierzyć innemu podmiotowi, w drodze umowy zawartej na piśmie, przetwarzanie danych. W myśl natomiast art. 31 ust. 2 ustawy podmiot, o którym mowa w ust. 1, może

przetwarzać dane wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w umowie. Należy przy tym zwrócić uwagę, że powierzenie przetwarzania danych dokonane przez administratora na podstawie umowy powierzenia, o której mowa w art. 31 ustawy, nie wymaga uzyskania zgody osoby, której dane dotyczą.

Spośród wyroków wydanych w sprawach z zakresu ochrony danych osobowych należy zwrócić uwagę na orzeczenia dotyczące przetwarzania danych osobowych kandydata na pracownika przez pracodawcę, podczas czynności kwalifikacyjnych podejmowanych w celu zatrudnienia.

Wyrokiem z dnia 5 czerwca 2007 r. o **sygn. akt II SA/Wa 8/07** (wyrok prawomocny) Sąd oddalił skargę na decyzję Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych odmawiającą uwzględnienia wniosku skarżącego w sprawie przetwarzania jego danych osobowych przez burmistrza miasta.

Sąd podzielił stanowisko wyrażone przez organ w zaskarżonej decyzji i w uzasadnieniu wyroku stwierdził, że Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych prawidłowo uznał i stwierdził zaistnienie w przedmiotowej sprawie przesłanek legalizujących działania burmistrza w zakresie przetwarzania danych osobowych skarżącego. Zdaniem Sądu, organ trafnie wskazał, że legalność przetwarzania danych osobowych skarżącego znajduje oparcie w treści art. 23 ust. 1 pkt 2 u.o.d.o. w związku z art. 3 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (t. j.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593) w zw. z art. 221 Kodeksu pracy. Stosownie do art. 23 ust. 1 pkt 2 u.o.d.o., przetwarzanie danych jest dopuszczalne wtedy, gdy jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub obowiązku wynikającego z przepisu prawa.

Uprawnienie burmistrza do przetwarzania danych osobowych wynikało z przepisu art. 221 § 4 Kodeksu pracy, który stanowi, że pracodawca może żądać podania innych danych osobowych niż określone w § 1 i 2, jeżeli obowiązek ich podania wynika z odrębnych przepisów. Uprawnienie burmistrza do przetwarzania danych osobowych wynikało również z przepisu art. 3 ust. 3 pkt 3 cyt. wyżej ustawy o pracownikach samorządowych, który stanowi, że pracownikiem samorządowym może być osoba, która cieszy się nieposzlakowaną opinią. Obowiązkiem burmistrza było ustalenie i zbadanie opinii kandydata na stanowisko samorządowe. Zatem burmistrz mógł zwrócić się do poprzednich pracodawców o udostępnienie dokumentów osobowych skarżącego, dotyczących jego pracy na stanowisku księgowego w ramach

postępowania konkursowego, do którego przystąpił skarżący, wyrażając zgodę na przetwarzanie jego danych osobowych zawartych w ofercie pracy dla potrzeb niezbędnych do realizacji procesu rekrutacji.

Natomiast w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 marca 2007 r. o **sygn. akt II SA/Wa 2141/06** (wyrok prawomocny) Sąd wyraził następujący pogląd:

Informacja o ukaraniu nauczyciela karą dyscyplinarną przez Komisję Dyscyplinarną dla Nauczycieli (art. 76 Narty Nauczyciela), w rozumieniu przepisu art. 27 ustawy o ochronie danych osobowych, jest informacją podlegającą ochronie, którą mogą przetwarzać jedynie organy bezpośrednio związane z oświatą i w związku z zatrudnieniem ukaranego nauczyciela. Zasada ta dotyczy także postępowania konkursowego, którego celem jest wyłonienie dyrektora szkoły.